

ὅπερ πρέπει ν' ἀπορρίψη ὅταν θελήσῃ νὰ γευθῇ τοῦ ψοταρίχου. Ἐν τῇ καλῇ ποιότητι αἱ ψοθῆ- και φέρονται μόναι καὶ ἀπηλλαγμένα ἄλλων στοιχείων.

Περὶ τὸν ἰκτώβριον ἐκ τῶν ψοθηκῶν τῶν λα- βράκων, ἐπίσης κατασκευάζεται ψοτάριχον, γνω- στὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *ρεφουδι*, διακρινόμενον ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ, ἐπειδὴ αἱ ψοθῆκαι τῶν λα- βράκων εἶνε μικραί.

Ἐκ τῶν ψοταρίχων πλείστοι προτιμῶσι τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ἰχθύων τῆς λιμνοθαλάσσης τῆς Λογαροῦς τῆς κειμένης ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ νοτιοδυτικῶς τῆς Ἀρτης, κυρίως δὲ δια- κρίνονται τὰ ψοτάριχα ἐκεῖνα ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτῶν.

Ἡ ἐτήσια παραγωγή τοῦ προϊόντος τούτου ἐν Μεσολογίῳ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 800 ὀκάδας, ἐξ οὗ ἐξηγεῖται καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ τιμὴ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

Ἡ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

παρὰ τοῖς ζῴοις.

Ὅπως γένος ζῴων οἰονδήποτε διατηρηθῇ, ἀ- ναγκαιότατον εἶναι πρωτίστως νὰ γεννᾷ ἔκγονα καὶ νὰ ἐπιζῇ ἐπαρκῆς ἀριθμὸς τούτων. Κατὰ γε- νικὸν δὲ κανόνα ὅσῳ ἀτελέστερον εἶναι τὸ ζῴον καὶ ὅσῳ ὀλιγώτερον μεριμνᾷ περὶ τῶν ἐγγόνων, τόσῳ ταῦτα εἶναι πολυπληθέστερα. Διὰ τοῦτο εἰς πολλὰ εἶδη ἰχθύων ἢ θήλεια τίκτει ἑκατο- στίας χιλιάδων ψῶν, οὐδαμῶς περὶ τῆς τύχης τούτων φροντίζουσα. Ἐκ δὲ τῶν οὕτως ἀπροφυ- λάκτων ἐκτεθειμένων σπερμάτων τὰ πλείεστα ἀ- πόλλυνται, ἀλλὰ σφίζεται καὶ ἀριθμὸς αὐτῶν ἰ- κανὸς πρὸς διατήρησιν τοῦ εἶδους. Παρὰ τοῖς ζῴοις τούτοις δὲν ὑφίσταται οἰκογένεια, οὐδ' ἐν ἀτελεστάτῃ μορφῇ. Μόλις δ' ἀναφαίνεται εἰς τινα εἶδη τῆς ὁμοταξίας τῶν ἑρπετῶν. Οὕτως αἱ θήλειαι εἰδῶν τινῶν κροκοδείλων δεικνύουσι πως μεριμνᾶν τινα περὶ τῶν ψῶν αὐτῶν προσ- παθοῦσι νὰ τὰ ἀποκρῦψωσι καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐκ- κολαπτόμενα νεογνά φέρουσιν ἐνίοτε αἱ ἴδιαι εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ θήλεια εἶδους τινὸς κροκοδείλων ἐν τῷ ποταμῷ Γουαγιακουίλ, ἀφ' οὗ ἀποκρῦψῃ τὰ ψᾶ ἐν τῇ ἄμμῳ, ἐπανέρχεται κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκκολάψεως, θραύει μετὰ προσοχῆς τὰ κε- λύφη καὶ λαμβάνουσα ἐπὶ τῶν νώτων τὰ νεογνά φέρει αὐτὰ εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ ἄρρην παρακο- λουθεῖ αὐτῇ, ἀλλὰ πρὸς σκοπὸν παντελῶς διά- φορον, ἤτοι ὅπως καταβροχθίσῃ ὅσα πέσωσι καθ' ὁδόν. Διότι εἰς τὰ πλείεστα τῶν ζῴων τὸ αἰσθη- μα τῆς μεριμνῆς ὑπὲρ τῶν ἐγγόνων ἐξεγείρεται τὸ πρῶτον παρὰ τῆ μητρί.

Εἰς πολλὰ ὅμως εἶδη πτηνῶν αἰσθάνεται ἐ- πίσης καὶ ὁ ἄρρην κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον στοργὴν πρὸς τοὺς νεοσσούς, ὡς ἡ θήλεια, πρὸ

πάντων εἰς τὰ γένη τῶν μονογάμων, ἅτινα ζῶσιν οἰκογενειακὸν βίον, ἀλλὰ προσκαίρως διότι συνή- θως παρὰ πᾶσι τοῖς ζῴοις ἢ πρὸς τὰ ἔκγονα στοργή, καὶ αὐτῶν τῶν μητέρων, ὀλοτελῶς ἐκ- λείπει ὅταν περατωθῇ ἡ ἀνατροφή αὐτῶν.

Ἐν δὲ τοῖς θηλαστικοῖς ἡ ἀνατροφή τῶν νεο- γνῶν ἀπαιτεῖ χρόνον μακρότερον, καὶ ταύτης ἐπιμελεῖται πρὸ πάντων ἡ θήλεια, ἥτις ἐνίοτε ἀ- ναγκάζεται νὰ προφυλάξῃ ταῦτα ἀπὸ τῆς ἀγριό- τητος τοῦ ἄρρηνος. Παρὰ τοῖς πλείστοις δὲ τῶν σπονδυλωτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἐντελεστάτων, ἡ πατρικὴ φιλοστοργία εἶναι σπανία ἢ ἐλαχίστη, ἢ δὲ τῶν ἐγγόνων ἀγάπη πρὸς τοὺς γεννήτορας εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος· μνημονεύονται ὅμως καὶ παραδείγματα υἱκῆς φιλοστοργίας, παρατηρη- θέντα εἰς ἐν τῶν τελειοτάτων εἰδῶν, τὸν ἐλέφαν- τα· διότι ὤφθησαν ἐλεφαντίσκια θωπεύοντα καὶ ὑπερασπίζοντα τὴν μητέρα, φονευθεῖσαν ὑπὸ θη- ρευτῶν.

Οἱ μεγάλοι πίθηκοι, ἰδίως οἱ κιμπανζῆ, ζῶσιν οἰκογενειακὸν βίον, ἀτελέστατον ὅμως. Οἱ γεννή- τορες καὶ τὰ ἔκγονα βιοῦσιν ἐν κοινωνίᾳ ἐπὶ βρα- χύν ἢ μακρὸν χρόνον, κατὰ τὰς περιστάσεις· συ- νήθως ἡ ἀγέλη ὑποτάσσεται εἰς ἄρρην ἐνηθόν, διατηροῦντα τὴν ἀρχὴν ἐν ὅσῳ εἶναι ἰσχυρός, καὶ ἐν ὅσῳ οἱ νεώτεροι δὲν πειρῶνται νὰ ἀπαλλαγῶ- σι τῆς ἐξουσίας του, ἐγκαταλείποντες ἢ φονεύ- οντες αὐτόν.

Συνηθέστερον ὅμως ἡ θήλεια τῶν θηλαστικῶν καθίσταται τὸ κέντρον τῆς ζωικῆς οἰκογενείας καὶ παρ' αὐτῇ συναθροίζονται τὰ νεογνά. Ὅσα- κισ δὲ παραμένῃ ἐν τῇ οἰκογενίᾳ καὶ ὁ ἄρρην, πράττει τοῦτο ἐκ στοργῆς πρὸς τὴν θήλειαν μᾶλ- λον ἢ πρὸς τὰ ἔκγονα. Ἡ μητρικὴ ἐξουσία, ἥτις εἶναι τὸ ἰσχυρὸν κοινωνικὸν δόγμα ἐν ταῖς ἡμιστά ἀνεπτυγμέναις ἀνθρωπίναις φυλαῖς, εὔρηται ἐν σπέρματι ἐν τῷ γένει τῶν ζῴων.

Ἄλλ' ὁ οἰκογενειακὸς βίος δὲν εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὰ ζῴα. Τὸ κυριώτατον παρ' αὐτοῖς εἶναι οὐχὶ ἡ συμβίωσις ἀλλ' ἡ ἀνατροφή τῶν νεογνῶν. Διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πολυπλόκοις κοινωνίαις τῶν ζῴων, οἷα ἡ τῶν μυρμηκῶν, ἥτις εἶναι τελειο- τέρα πολλῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, οἰκογένεια δὲν ὑφίσταται. Ἡ τῶν νεογνῶν ἀνατροφή εἶναι ἔργον ἰδίου γένους μυρμηκῶν, οἱ δὲ γεννήτορες οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον μεριμνῶσι περὶ τῶν ἐγγόνων.

[Ch. Letourneau.]

Ἀδύνατον μᾶς εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἀνδρὸς ψυχὴν καὶ φρένα, πρὶν αὐτὸς φανῇ τοὺς νόμους ἐφαρμοζῶν καὶ ἀρχὴν ἀσκῶν.

Ἐγὼ ἀνίσως κυβερνήτης πόλεως δὲν ἐπιμέν' εἰς τὰς ἀρίστας τῶν βουλῶν, ἀλλ' ὑπὸ φόβου κλειῆ χεῖλη ἄφωνα, καὶ νῦν καὶ πάλοι τὸν κηρύττω κάκιστον. Καὶ ἂν τις φίλον ἔχῃ, τῆς πατρίδος του ἀνώτερον, ἐκεῖνον οὐδὲ λέγω κν.

(Σοφοκλῆς).